

Vlaams
Parlement

ingediend op **37-C** (2019-2020) – Nr. 2
16 oktober 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting
en Justitie
uitgebracht door Philippe Muyters

over het verslag

van het Rekenhof

over de Sustainable Development Goals
Agenda 2030 van de Verenigde Naties:
implementatie, opvolging en rapportering
door de overheden in België
(Preparedness Review)

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: N.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Philippe Muyters, Sarah Smeyers, N;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, N;
Stijn Bex, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Steven Vandeput, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Maurits Vande Reyde;
Imade Annouri, Celia Groothedde;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

37-C (2019-2020) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

1. Toelichting door het Rekenhof.....	4
1.1. Situering.....	4
1.2. Onderzoeksvragen en methodologie	5
1.3. Vaststellingen op nationaal niveau	6
1.4. Bevindingen Vlaanderen – beleidskader.....	7
1.5. Monitoring en rapportering	8
1.6. Algemene conclusies	8
1.7. Aanbevelingen	8
1.8. Antwoord van de minister-president.....	9
2. Repliek van minister-president Jan Jambon	9
3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	10
Gebuurde afkortingen.....	13
Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie besprak op 22 september 2020 het verslag van het Rekenhof over de Sustainable Development Goals Agenda 2030 van de Verenigde Naties: implementatie, opvolging en rapportering door de overheden in België (Preparedness Review).

Aan de bespreking werd deelgenomen door:

- Steven Bernagie, eerste-auditeur-revisor van het Rekenhof;
- Daphne Vanrysselberghe, eerste auditeur van het Rekenhof;
- Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering.

De presentatie van het Rekenhof is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Tijdens deze vergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissie-secretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door het Rekenhof

1.1. Situering

Steven Bernagie zegt dat de Sustainable Development Goals (of Agenda 2030) betrekking hebben op zeventien wereldwijde doelstellingen die in 2015 binnen de Verenigde Naties werden uitgewerkt en goedgekeurd door 193 lidstaten. De woorden 'duurzame ontwikkeling' worden soms vooral geassocieerd met milieu, maar de SDG's zijn veel ruimer: het gaat ook om doelstellingen op het vlak van gezondheid, onderwijs, energie, economische groei enzovoort. Uniek aan de SDG's is dat zij dus zowel leefmilieu-, sociale als economische aspecten behandelen. De SDG's zijn van toepassing vanaf 1 januari 2016 en moeten behaald worden tegen 2030. Die zeventien doelstellingen zijn uitgesplitst in 169 subdoelstellingen.

Er zijn een drietal kenmerken die de voorliggende audit van het Rekenhof bijzonder maken. Een eerste is dat de audit gaat over alle overheidsniveaus (behalve het lokale). De reden is dat de coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus heel belangrijk is in deze audit. Bovendien leende het thema zich daar ook goed voor omdat er een internationaal kader is (de SDG's) dat voor alle bestuursniveaus hetzelfde is.

Een tweede bijzonder kenmerk is dat niet enkel werd gekeken naar wat er niet goed loopt, maar men heeft ook gezocht naar goede praktijken op elk bestuursniveau, dit vanuit de filosofie dat de vergelijking tussen bestuursniveaus het mogelijk maakt om te leren van elkaar. Zo zal worden opgemerkt dat Visie 2020-2050 en Vizier 2020-2030 goede praktijken vormen. Vlaanderen is een van de weinige bestuursniveaus die de omslag van de SDG's naar een eigen Vlaams SDG-kader heeft gemaakt.

En ten derde, en dat is uitzonderlijk, werd dit rapport ook vertaald naar het Engels. INTOSAI, de internationale koepelorganisatie van rekenhoven, moedigt rekenhoven aan om audits uit te voeren over de SDG's. Door dit rapport ook in het Engels te publiceren is het toegankelijker voor de rekenhoven in andere landen. De onderzoeksvragen in deze audit zijn overigens ook geïnspireerd op een auditmodel van INTOSAI.

1.2. Onderzoeksvragen en methodologie

Het voorwerp van de audit is: de implementatie, opvolging en rapportering door de overheden in België (Preparedness Review). Wat is een preparedness review? Het gaat over een transversale gereedheidscontrole. Men gaat daarbij na of de verschillende overheden van het land 'gereed' zijn, goed zijn georganiseerd, voor het behalen van de SDG's. Er werd nagegaan of de SDG's werden vertaald in een eigen strategisch plan, of dit plan wordt opgevolgd, of er hiervoor indicatoren zijn ontwikkeld enzovoort.

De verschillende SDG's hangen nauw met elkaar samen (inspanningen op vlak van milieu zullen bijvoorbeeld de economie beïnvloeden of sociale gevolgen hebben). Ze vragen dus om een gecoördineerde aanpak. Beleidscoherentie (Policy Coherence) is dus essentieel, zowel horizontaal (op niveau van één overheid moeten de verschillende departementen samenwerken) als verticaal (de verschillende overheden in een land, van nationaal tot lokaal, moeten samenwerken). Zeker in ons land is beleidscoherentie een belangrijk item: van de 169 subdoelstellingen van de SDG's zijn er 133 die tot de gezamenlijke bevoegdheid van de verschillende overheden of bestuursniveaus behoren.

Methodologie

De preparedness review is een auditmodel, '7 steps model' genoemd, ontwikkeld door de Algemene Rekenkamer van Nederland en nadien aangenomen door INTOSAI. De eerste vier vragen gaan over 'policy', het beleidskader. Is er een politiek engagement van de overheid ten aanzien van de SDG's? Is er hierbij een dialoog met stakeholders en een publieke bewustwording? Is er een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden, zijn er financiële middelen vastgelegd? Werden strategische plannen vastgelegd die definiëren hoe de verschillende SDG's moeten worden gehaald? De drie andere vragen gaan over 'data', over de aanwezigheid van systemen om het behalen van de SDG's te meten, op te volgen, en erover te rapporteren.

Onderzoeksvragen

Dit 7 steps model werd overgenomen in de onderzoeksvragen van het Rekenhof:

- Sterke overheidsinzet om de SDG's te realiseren, met deelname van de relevante stakeholders?
- Engagement vertaald in strategische plannen? Werden deze plannen afdoende voorbereid?
- Duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en budget, met voldoende coördinatie?
- Monitoring- en rapportagesysteem aanwezig?

De spreker merkt nog op dat het een preparedness review is en dat het dus gaat over de organisatie van de overheid. Er werd niet bekeken welk SDG-beleid de overheid voert.

Scope van het onderzoek

De audit heeft dit onderzoek bij alle overheden van het land gevoerd: de federale overheid, Vlaanderen, het Waalse Gewest enzovoort. In de eerste plaats werd het onderzoek bij elke overheid afzonderlijk gevoerd. Was er bijvoorbeeld in het Waalse Gewest een sterke overheidsinzet met een eigen strategisch plan, een goede taakverdeling en coördinatie? Maar omdat beleidscoherentie over het geheel van de overheden heen ook belangrijk is (verticale beleidscoherentie), werd ook de nationale coördinatie bekeken. Er zijn interministeriële conferenties en samenwerkingsakkoorden die de samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus

regelen. In het kader van deze audit werden vooral de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling en het Interfederaal Instituut voor de Statistiek bekeken.

Bij het Rekenhof zijn er verschillende sectoren die per bestuursniveau audits organiseren. Voor deze SDG-audit hebben dus verschillende auditteams per bestuursniveau het onderzoek gevoerd. Er was wel een gemeenschappelijke auditmatrix (gemeenschappelijke voorstudie) en ook een gemeenschappelijke vragenlijst die alle auditteams hebben verstuurd naar de door hen onderzochte overheden. De antwoorden op die vragenlijst werden aangevuld met interviews.

1.3. Vaststellingen op nationaal niveau

Coördinatie

De coördinatie van het beleid inzake duurzame ontwikkeling is in handen van de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling, opgericht in 2012. Die bestaat uit alle ministers die bij de verschillende overheden bevoegd zijn voor duurzame ontwikkeling. In principe moest het voorzitterschap van de IMCDO om de zes maanden wisselen, maar daar is men mee gestopt in 2015. De Vlaamse Regering bleef voorzitter ad-interim, maar de laatste bijeenkomst van de IMCDO was in september 2017.

De IMCDO heeft wel een strategie inzake duurzame ontwikkeling uitgewerkt. Dit document formuleert een algemene visie op de SDG's, veeleer een gewenste toekomstige situatie, maar die is niet vertaald in specifieke doelstellingen. De visie start niet met een analyse van de huidige situatie en heeft geen oog voor de internationale aspecten van de SDG's. De strategielijst somt wel enkele samenwerkingswerven (concrete acties) op. Die zijn hoofdzakelijk procesmatig (sensibiliserings- en opvolgingsacties in het verlengde van de strategie) maar de meeste zijn niet of niet volledig uitgevoerd.

In deze strategie werd ook vastgelegd dat de IMCDO twee keer per legislatuur een voortgangsrapport zou maken over de uitvoering van de SDG's in België. Als eerste rapport geldt de National Voluntary Review, het rapport dat ons land in 2017 opmaakte voor de VN. Deze review geldt als een soort van nulmeting en maakt een inventaris op van het beleid inzake duurzame ontwikkeling, maar zonder een evaluatie van dit beleid ten aanzien van de SDG's. De review vermeldde ook een aantal initiatieven die de verschillende overheden samen zouden ontwikkelen. Voor de meeste initiatieven gebeurde dit niet (bijvoorbeeld de integratie van SDG's in ministeriële beleidsnota's). Men voorzag een tweede voortgangsrapport in 2019 maar dit kwam er niet.

Indicatoren

In 2016 werd het Interfederaal Instituut voor de Statistiek opgericht. De raad van bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van de instituten inzake statistiek van de verschillende overheden. Een specifieke werkgroep 'indicatoren voor SDG's' heeft als opdracht de indicatoren die de VN ontwikkelde voor de SDG's om te zetten naar de Belgische context, rekening houdend met de beschikbare gegevens.

Bij de goedkeuring van de SDG's in 2015 werkte de United Nations Statistical Commission een set uit van 232 indicatoren. Voor ons land werkte het IIS 141 indicatoren uit waarvan de gegevens in theorie beschikbaar zijn (de lijst werd opgesteld vooraleer de onderliggende gegevens werden verzameld). Van 82 van deze 141 indicatoren werden gegevens verzameld. Die kan men terugvinden op de website www.indicators.be. Het plan is uiteraard om voor nog meer indicatoren gegevens te verzamelen. In 2019 heeft het Federaal Planbureau voor 51 van deze 82

indicatoren een evaluatie doorgevoerd. Er werden slechts voor minder dan de helft van deze 51 indicatoren streefwaarden vastgelegd.

1.4. Bevindingen Vlaanderen – beleidskader

Daphne Vanrysselberghe zal ingaan op de bevindingen voor Vlaanderen uit het rapport. Conform het 7 steps model schetst zij eerst het policy framework (beleidskader). Daarbij worden volgende normen gehanteerd. In het decreet van 18 juli 2008 ter bevordering van duurzame ontwikkeling wordt bepaald dat elke nieuwe Vlaamse Regering een Strategie Duurzame Ontwikkeling moet opstellen. In 2016 volgde Visie 2050, een langetermijnstrategie voor Vlaanderen, waarin de derde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling werd geïntegreerd. In 2019 was er 'Vizier 2030 – Een 2030-doelstellingenkader voor Vlaanderen' dat een vertaling is naar een Vlaams SDG-kader (48 doelstellingen met daaraan gekoppeld een set indicatoren). Vizier 2030 is een tussenstap in het bereiken van de langetermijn-doelstellingen van Visie 2050. Elke minister en elk departement binnen het betrokken beleidsdomein is verantwoordelijk voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling en de implementatie van Vizier 2030. De minister-president en het Departement Kanselarij en Bestuur (Team Duurzame Ontwikkeling) coördineren dit beleid.

Enkele vaststellingen voor Vlaanderen

De meeste doelstellingen van Vizier 2030 bevatten geen streefcijfers. De doelstellingen van Vizier 2030 omvatten niet alle SDG's omdat bepaalde onderwerpen zoals klimaat, mobiliteit en ruimtelijke ordening via afzonderlijke sectorale langetermijnbeleidsplannen uitgewerkt (zullen) worden. Na goedkeuring zullen deze plannen integraal deel uitmaken van Vizier 2030.

Vizier 2030 lijst de 48 doelstellingen op. De beleidsmaatregelen die nodig zijn om de doelstellingen te behalen worden uitgewerkt in het reguliere beleid binnen verschillende beleidsdomeinen, maar in de huidige beleidsnota's 2019-2024 van de Vlaamse ministers worden de Agenda 2030-doelstellingen niet geconcretiseerd. Zoals reeds gesteld gebeurt de beleidsvoorbereiding Vizier 2030 door de Werkgroep Duurzame Ontwikkeling.

De Vlaamse overheid organiseert geen structurele communicatie met de burger over de SDG's. Ze pakt de publieke bewustwording niet planmatig aan maar verwacht van de VVSG dat ze de gemeenten sensibiliseert. Als goede praktijk kan wel de dialoog met de sociale partners bij de totstandkoming van Vizier 2030 worden vermeld.

Vizier 2030 bevat geen raming van de middelen die nodig zijn om de SDG's te realiseren. Ook binnen de begrotingsprogramma's zijn geen middelen expliciet toegewezen aan de SDG's. De beslissing om de jaarlijkse beleids- en begrotingstoelichtingen te koppelen aan de SDG's is in de praktijk nog niet zichtbaar.

Beleidskader andere overheden

De spreker beperkt zich hier tot enkele grote lijnen. Voor de federale overheid is er de vaststelling dat er geen nieuw federaal plan duurzame ontwikkeling werd opgemaakt sinds 2004-2008. Voor de Duitstalige Gemeenschap is het interessant om vast te stellen dat zij jaarlijks een tabel met financiële middelen voor projecten van de 'Regionale Entwicklungskonzepte' openbaar publiceert. Voor het Waalse Gewest kan worden vermeld dat de SDG's niet werden vertaald naar de Waalse context.

1.5. Monitoring en rapportering

De normen die hierbij gehanteerd worden zijn de volgende. Meet- en monitoringssystemen moeten de uitvoering van de SDG's opvolgen aan de hand van indicatoren. De indicatoren moeten steunen op data die toegankelijk, geactualiseerd en betrouwbaar zijn. Een performant monitoringsysteem moet gesteund zijn op nulmetingen en op vastgelegde streefcijfers. De overheden moeten regelmatig rapporteren over de geboekte vooruitgang op het vlak van de SDG's.

Monitoring

Voor Vlaanderen werden inzake monitoring volgende vaststellingen gedaan. Het Departement Kanselarij en Bestuur werkte voor 48 doelstellingen van Vizier 2030 een eigen set van 84 indicatoren uit. Deze set bevat grotendeels bestaande indicatoren die een combinatie zijn van indicatoren uit enerzijds de Vlaamse Openbare Statistieken (VOS) en anderzijds eigen politieke of beleidsmatige indicatoren. Ze zijn voornamelijk gebaseerd op de SDG-opvolgingsindicatoren van Eurostat. Slechts enkele indicatoren bevatten streefwaarden. Voor 49 indicatoren maakt de Vlaamse overheid gebruik van de nulmetingen van de Vlaamse Statistische Autoriteit. De indicatoren zijn gericht op het bereiken van de SDG's. De voortgang van de beleidsmaatregelen of acties die uitgewerkt worden om de verschillende doelstellingen te behalen, worden niet via afzonderlijke indicatoren opgevolgd.

Rapportering

In Vlaanderen zal jaarlijks bij de voorbereiding van de beleids- en begrotingstoelichting per beleidsveld de koppeling worden gemaakt met Vizier 2030. Op basis daarvan kan jaarlijks worden gerapporteerd in het kader van de Septemberverklaring. Hiertoe zullen in 2020 de doelstellingen van Vizier 2030 een eerste keer worden gemonitord aan de hand van de indicatoren.

1.6. Algemene conclusies

Er werden een aantal algemene conclusies getrokken met pluspunten en verbeterpunten. Positief zijn de strategische plannen en de acties om burgers en stakeholders te betrekken. Ook de coördinatie binnen eenzelfde bestuursniveau is een positief gegeven.

Wat beter kan, is het feit dat begrotingen middelen bevatten die inhoudelijk wel een raakvlak hebben met de SDG's, maar dat een uitdrukkelijke link met Agenda 2030 eerder uitzonderlijk is. Inzake beleidsvoorbereiding evalueerden de meeste overheden het bestaande beleid op het vlak van duurzame ontwikkeling ter voorbereiding van hun strategische plannen, maar alleen het federale en het Vlaamse niveau deden dit aan de hand van een vergelijking met de zeventien SDG's.

Inzake indicatoren ontbreken vaak streefwaarden en nulmetingen, en is er geen duidelijke koppeling van de indicatoren met de overheidsprogramma's en acties uit de strategische plannen rond de SDG's. Verder blijft de rapportering vaak beperkt tot een vermelding van de gerealiseerde acties, zonder ze ten aanzien van de SDG's te evalueren.

1.7. Aanbevelingen

De IMCDO moet haar coördinerende rol opnieuw opnemen en zorgen voor een verdere internationale rapportering via een bijgewerkte Voluntary National Review. De bestuursniveaus moeten bij de autonome invulling van hun engagement ten aanzien van Agenda 2030 hun plannen en engagementen kaderen in de nationale strategie, becijferde doelstellingen vastleggen, daar beleidsmaatregelen aan

koppelen, de beleidsvoorbereiding en de betrokkenheid van burgers en stakeholders planmatiger aanpakken, de strategische plannen en beleidsmaatregelen duidelijker coördineren en opvolgen, zodat een periodieke rapportering aan de parlementen kan worden gegarandeerd. De verantwoordelijkheden van alle overheidsactoren moeten duidelijk vastliggen en de middelen die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren, moeten worden geraamd.

De indicatoren om de realisatie van de SDG's op te volgen, moeten overeenstemmen met de indicatoren die nationaal worden gebruikt. De rapportering over het SDG-beleid moet toelaten de resultaten op het nationale niveau te coördineren.

1.8. Antwoord van de minister-president

Zoals in de procedure van de audits is voorzien, werd het ontwerprapport onder anderen voorgelegd aan de minister-president om hem toe te laten erop te reageren. In zijn antwoord haalde hij volgende elementen aan.

Er is een duidelijk engagement van de Vlaamse Regering om de SDG's tegen 2030 te realiseren via *Vizier 2030*. Voor een aantal Vlaamse 2030-doelstellingen uit *Vizier 2030* zijn inderdaad nog geen indicatoren beschikbaar. Voor nieuwe indicatoren zal de Vlaamse Regering zo veel als mogelijk gebruikmaken van indicatoren die op de lijst van de Vlaamse openbare statistieken voorkomen. In 2020 zullen de bestaande indicatoren voor een eerste keer als monitoringsinstrument gebruikt worden.

Inzake de rapportering over de voortgang van de doelstellingen van *Vizier 2030* kiest de Vlaamse overheid voor een jaarlijkse eenmalige rapportering in het kader van de Septemberverklaring. Als voorzitter van de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling gaf de minister-president aan dat de Vlaamse Regering de IMDCO opnieuw zal activeren, bij gebrek aan een beslissing van het Overlegcomité over de voorzitterschappen van de interministeriële conferenties.

2. Repliek van minister-president Jan Jambon

Minister-president *Jan Jambon* zegt dat het rapport van het Rekenhof een waardevol inzicht geeft in de systemen van de verschillende overheden in België om de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of SDG's te realiseren, de voortgang ervan op te volgen en hierover te rapporteren.

Zoals ook weergegeven in het rapport gaat de Vlaamse Regering het duidelijk engagement aan om de SDG's tegen 2030 te realiseren. Hiertoe zal men zich focussen op *Vizier 2030*, het 2030-doelstellingenkader voor Vlaanderen. *Vizier 2030* is de Vlaamse vertaling van de mondiale Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen naar de Vlaamse context en Vlaamse bevoegdheden. De doelstellingen zijn geclusterd naar analogie met de vijf p's van de mondiale Agenda 2030: people, planet, prosperity, peace and partnership.

Het verheugt de minister-president dat het Rekenhof *Vizier 2030* en *Visie 2030* als goede praktijken benoemt, weliswaar met nog een aantal tekortkomingen. Daar is men zich van bewust en men tracht hier momenteel aan te remediëren door in eerste instantie *Vizier 2030* te vervolledigen. Sinds de goedkeuring van *Vizier 2030* door de Vlaamse Regering op 5 april 2019 deden zich een aantal beleidsontwikkelingen voor die een bijsturing van de indicatorenset noodzakelijk maken. Tal van doelstellingen uit de 2030-agenda worden namelijk gevat door Vlaamse sectorale langetermijnbeleidsplannen. Bij de opmaak van *Vizier 2030* werden deze buiten beschouwing gelaten en werd ervoor gekozen om deze plannen hun eigen totstandkomingstraject te laten doorlopen. Na de goedkeuring van deze plannen

zullen de 2030-doelstellingen uit deze plannen deel uitmaken van het Vizier 2030-doelstellingenkader en het zo vervolledigen.

Zoals het Rekenhofrapport ook aangeeft, zijn voor een aantal Vlaamse 2030-doelstellingen uit Vizier 2030 nog geen indicatoren beschikbaar. Momenteel bereidt men een vervollediging van Vizier 2030 voor. Het is hierbij de bedoeling dat het Woonbeleidsplan, het Vlaams Energie- en Klimaatplan en het Luchtbeleidsplan zullen worden geïntegreerd en dat de indicatorenset op punt wordt gesteld. Het is de bedoeling dit volgende week naar de ministerraad te brengen.

Een nieuwe Strategie Duurzame Ontwikkeling, voortbouwend op Visie 2050, zal worden vormgegeven. De ambitie voor Vlaanderen in 2050 is het creëren van welvaart en welzijn op een slimme, innovatieve en duurzame manier in een sociaal, open, veerkrachtig en internationaal Vlaanderen, waarin iedereen meetelt. Bij de totstandkoming van deze nieuwe strategie zal men rekening houden met onder andere de internationale omgeving en situatie.

Bij de totstandkoming van Vizier 2030 werden de sociale partners nauw betrokken. Ook dit wordt door het Rekenhof als goede praktijk aangehaald. Om de publieke bewustwording te versterken, zal het vervolledigd Vizier 2030 ook worden besproken tijdens een VESOC-werkgroep.

Inzake rapportering zullen de dashboardindicatoren van Vizier 2030 dit jaar voor de eerste maal gemonitord worden. De dashboardindicatoren geven een globaal beeld per dimensie van Visie 2050: doelstellingen voor een inclusieve samenleving, via een nieuwe economie, binnen de ecologische grenzen van de planeet, met een open en wendbare overheid in partnerschap. Deze stand van zaken is een waardevolle leidraad om te bepalen wat geremedieerd dient te worden met nieuwe en/of meer intensieve beleidsacties. Aan de hand van de vervolledigde indicatorenset zal volgend jaar een integrale monitoring plaatsvinden van alle Vizier 2030-indicatoren. Alle documenten in verband met Vizier 2030 zullen ook gepubliceerd worden op de website do.vlaanderen.be. Zo kan iedereen gemakkelijk de stand van zaken raadplegen.

Wat de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling betreft, waar de minister-president voorzitter van is, wijst het Rekenhof terecht op een aantal initiatieven die tijdens deze regeerperiode genomen moeten worden. Zoals ook aangegeven als reactie op het Rekenhofrapport, zal de IMCDO weer worden geactiveerd. Na de goedkeuring van de nieuwe Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling, zal de minister-president als voorzitter van de IMCDO het initiatief nemen de IMCDO bijeen te roepen en de werkzaamheden opnieuw aan te vatten.

Voorts zal Vlaanderen het door de Verenigde Naties opgerichte forum voor opvolging van de implementatie van de SDG's, het zogenaamde Politiek forum op hoog niveau voor duurzame ontwikkeling (HLPF), nauwgezet blijven opvolgen.

Tot slot vermeldt de minister-president dat Vlaanderen nauw samenwerkt met een aantal VN-agentschappen die vaak optreden als leidende organisatie om één bepaalde duurzame ontwikkelingsdoelstelling te realiseren. Het gaat bijvoorbeeld om de FAO in Rome voor SDG2 (honger beëindigen), UNESCO voor SDG4 (kwaliteitsonderwijs) en ILO voor waardig werk.

3. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

Björn Rzoska zegt dat een aantal van zijn vragen reeds beantwoord werden in de reactie van de minister-president. De aangehaalde timing is bijzonder belangrijk. In het kader van de Septemberverklaring zal jaarlijks worden gerapporteerd over de voortgang van de doelstellingen van Vizier 2030. Het feit dat de Vlaamse

Regering nog wil werken aan de indicatoren is eveneens een belangrijk aandachtspunt, zoals ook door het Rekenhof werd opgemerkt.

In een van de tabellen van het Rekenhofrapport stond dat er voor de 84 indicatoren slechts op vijf plaatsen streefwaarden staan. Is het de bedoeling dat de Vlaamse Regering voor alle indicatoren streefwaarden zal uitwerken? Dat is van belang als men de ambitie heeft om de SDG's tegen 2030 te behalen. Daarvoor zijn indicatoren nodig zodat men de evolutie kan monitoren.

Het is een goede zaak dat de IMCDO zal worden gereactiveerd. Wat was eigenlijk het probleem met de IMCDO? Waarom heeft dat orgaan zo lang stilgelegen? Had dit te maken met de wisselende voorzitterschappen?

Ludwig Vandenhove dringt erop aan dat de doelstellingen van Vizier 2030 zouden worden opgenomen in de concrete beleidsplannen van de betrokken ministers. Die concrete beleidsmaatregelen zouden moeten worden opgenomen in het reguliere beleid van elke bevoegde minister. Bij de jaarlijkse rapportage kan dan worden aangegeven welke maatregelen gelinkt zijn aan welke doelstellingen. Dan wordt ook duidelijk aan welke doelstellingen nog geen maatregelen zijn gekoppeld.

De spreker heeft dezelfde bedenkingen als de vorige spreker over de IMCDO. De minister-president zegt zelf een initiatief te zullen nemen om de conferentie te reactiveren. De spreker roept op dit zo snel mogelijk te doen. Welke timing ziet de minister-president zelf?

Het is belangrijk dat Vlaanderen een vergelijking kan maken met de indicatoren van andere gewesten en gemeenschappen. In die zin is het van belang te bekijken welke statistieken er federaal kunnen worden gebruikt om de vergelijking mogelijk te maken.

Is het ten slotte mogelijk om te bekijken in welke mate de Vlaamse gemeenten aan deze normen en doelstellingen kunnen werken? Dat kan interessant zijn in het kader van het globale rapport voor Vlaanderen.

Philippe Muyters is van oordeel dat de Vlaamse Regering met Vizier 2030 goed van start is gegaan met de uitwerking van de SDG's. Op zich is dat niet zo eenvoudig doordat de bevoegdheden in ons land niet homogeen verdeeld zijn. Dat bemoeilijkt een goede coördinatie. De spreker informeert hoe Wallonië op het Rekenhofrapport heeft gereageerd. Volgens het Rekenhof zijn de SDG's niet in een Waals uitvoeringsmodel vertaald. Is die situatie intussen geëvolueerd? Wat was de reactie van de Waalse Regering op het rapport? Dat is ook voor de minister-president een belangrijk gegeven als hij de IMCDO wil reanimeren.

Steven Bernagie antwoordt op dit laatste dat er geen antwoord werd ontvangen van de Waalse politieke overheid. De Waalse administratie heeft wel geantwoord, maar het ging vooral om opmerkingen en enkele feitelijke aanvullingen. Men was wel akkoord met de aanbevelingen van het verslag.

Wat de opmerking over de homogene bevoegdheidspakketten betreft, zegt de spreker dat er steeds behoefte aan coördinatie zal zijn, zelfs bij homogene bevoegdheidspakketten. Voor Onderwijs bijvoorbeeld is Vlaanderen volledig bevoegd maar toch is coördinatie op nationaal niveau nodig omdat men als land aan de VN moet rapporteren. Dat veronderstelt ook een coördinatie van de indicatoren.

Philippe Muyters is verheugd te horen dat de concretisering van de indicatoren in Vlaanderen verder zal worden uitgewerkt. Hij vraagt nog in welke mate de coronacrisis aanleiding kan geven tot een wijziging van de doelstellingen in de

internationale context. Zal corona een invloed hebben op de vooropgestelde streefwaarden en parameters?

Minister-president *Jan Jambon* zegt eveneens verwonderd te zijn over het feit dat er slechts voor enkele van de 84 indicatoren streefwaarden zijn bepaald. Voor veel indicatoren zal het van belang zijn om jaar na jaar de progressie te kunnen meten. Hij wil zich engageren om zo veel mogelijk streefwaarden vast te stellen, al zal dat wellicht niet in alle gevallen mogelijk zijn.

Wat de IMCDO betreft, zegt de minister-president dat de problemen met de voorzitterschappen al lang aanslepen. Soms was het een evidente zaak, als het ging om exclusieve bevoegdheden van de deelgebieden of het federale niveau. Wanneer het ging over gedeelde bevoegdheden, verspreid over de verschillende niveaus, lag dat echter moeilijker. Dit mag echter geen excuus zijn. De minister-president is in ieder geval vastbesloten de IMCDO opnieuw te activeren. Dat zal gebeuren nadat de eigen nieuwe strategie duurzame ontwikkeling is goedgekeurd. Dit zou eind dit jaar, begin volgend jaar het geval moeten zijn. Kort daarna zal de IMCDO worden samengeroepen.

Het opnemen van de doelstellingen van Vizier 2030 in de diverse beleidsplannen is een goede benadering. De minister-president wil het Vlaamse beleid vooral vergelijken met het beste beleid in Europa. Wat de impact van corona betreft, stelt hij dat de pandemie op sommige aspecten een positief effect heeft maar op andere een bijzonder negatief effect. De ene doelstelling zal daardoor gemakkelijker kunnen worden bereikt dan de andere. Maar dat betekent niet dat het debat over de doelstellingen en indicatoren ingevolge de nieuwe omstandigheden moet worden heropend. Het is beter om te proberen de bestaande indicatoren zo veel mogelijk in de positieve zin te laten evolueren.

Willem-Frederik SCHILTZ,
waarnemend voorzitter

Philippe MUYTERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Eurostat	statistical office of the European Union
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
HLPF	High-level Political Forum on Sustainable Development
IIS	Interfederaal Instituut voor de Statistiek
ILO	International Labour Organization
IMCDO	Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling
INTOSAI	International Organization of Supreme Audit Institutions
SDG	Sustainable Development Goal
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VN	Verenigde Naties
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten